Presentació FUNDACIÓ JAUME BOFILL

EQUITAT I RESULTATS EDUCATIUS A CATALUNYA
Una mirada a partir de PISA 2012

Xavier Bonal (direcció)
Alba Castejón, Adrián Zancajo, José Luis Castel

FEBRER 2015

FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Característiques de l'estudi

- Anàlisi de dades de PISA 2012 - Catalunya
- Focus en l'equitat i en principis de justícia distributiva
- Anàlisi amb especial referència a resultats en matemàtiques
- Possibilitat de comparar dades PISA 2003 i 2012
- Obrir la 'caixa negra' de les desigualtats educatives a Catalunya

Tres conclusions destacades

- ✓ **Catalunya no està tan malament en resultats ni tan bé en equitat.**
- ✓ **A nivell internacional les millores en equitat milloren les oportunitats educatives i els resultats educatius.**
- ✓ **Catalunya té un important marge de millora en equitat educativa.**

Resultats I

- Els resultats de matemàtiques a Catalunya entre 2003 i 2012 s'han mantingut estables i a l'entorn de la mitjana de l'OCDE.

- La majoria de països que han millorat la seva puntuació mitjana en matemàtiques entre 2003 i 2012 han reduït les desigualtats de rendiment segons nivell socioeconòmic.

- Les desigualtats educatives han empitjorat a Catalunya entre 2003 i 2012. L'estatus social i cultural de les famílies condiciona un 23% més els resultats l'any 2012 del que ho feia l'any 2003.

- Un 20% dels alumnes de 15 anys a Catalunya no assoleixen les competències mínimes en matemàtiques.

Resultats II

- El percentatge d'alumnes en risc de fracàs escolar és més de cinc vegades superior entre els alumnes de nivell socioeconòmic baix que entre els de nivell socioeconòmic alt.

- Catalunya, amb 22 punts, lidera la classificació de diferències de puntuació en matemàtiques entre nois i noies.

- A Catalunya, l'alumnat autòcton obté, de mitjana, uns 70 punts més que els seus companys d'origen immigrat.

- Les diferències de rendiment entre alumnat autòcton i immigrat es mantenen en 41 punts després de la detracció del nivell socioeconòmic de l'alumnat i del centre, i de la llengua parlada a casa

Puntuació mitjana en matemàtiques

↑	
Singapur	573
Hong-Kong	561
Taipei	560
Corea	554
Japó	536
Suïssa	531
Països Baixos	523
Estònia	521
Finlàndia	519
Canadà	518
Polònia	518
Navarra	517
Bèlgica	515
Alemanya	514
Cast. i Lleó	509
Àustria	506
País Basc	505
Madrid	504
Austràlia	504
La Rioja	503
Irlanda	501
Eslovènia	501
Dinamarca	500

↔	
Astúries	500
Rep. Txeca	499
Aragó	496
Mitjana UE15	496
França	495
Mitjana OCDE	494
Regne Unit	494
Catalunya	493
Cantàbria	491
Galícia	489
Noruega	489
Portugal	487

↓	
Luxemburg	490
Itàlia	485
Espanya	484
Eslovàquia	482
Estats Units	481
Suècia	478
Hongria	477
Illes Balears	475
Andalusia	472
Múrcia	462
Extremadura	461
Grècia	453

Diferències de puntuació no significatives respecte a la mitjana de l'OCDE

Evolució de les puntuacions mitjanes en matemàtiques 2003- 2012

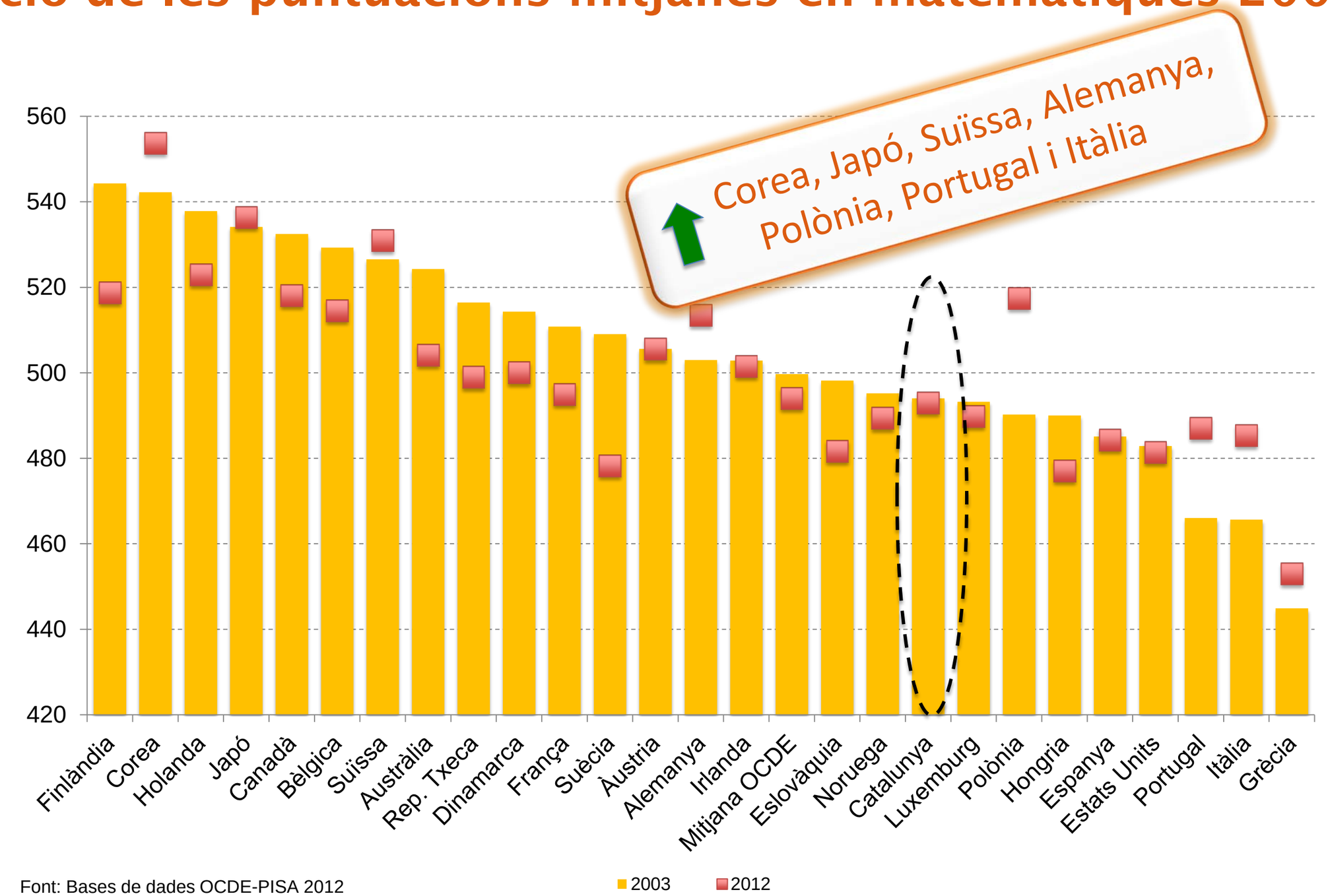

Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

Puntuació en matemàtiques segons diferència de puntuació per nivell socioeconòmic

A partir d'un determinat llindar els països només milloren si redueixen les desigualtats

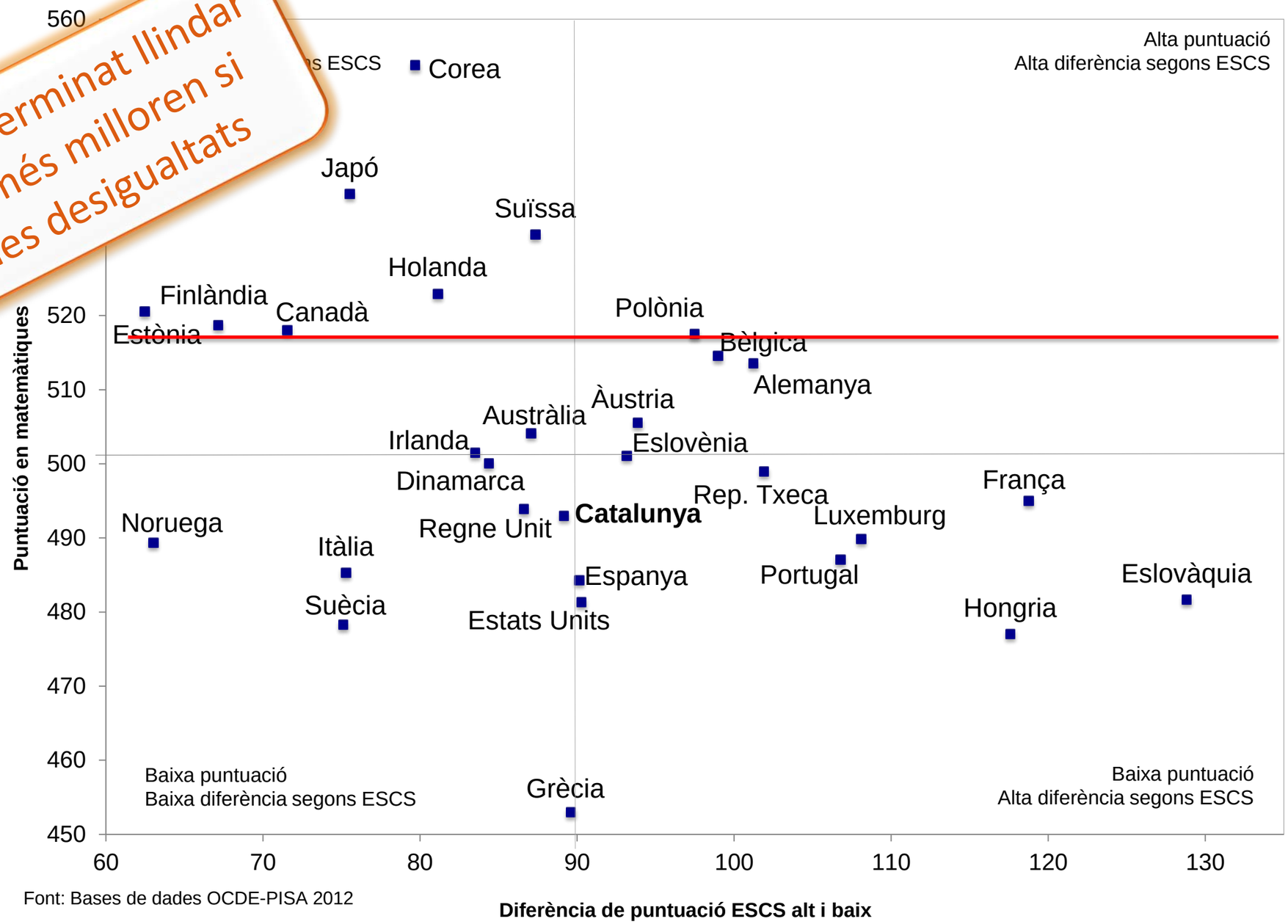

Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

Relació entre l'evolució de les diferències de puntuació i de les diferències de puntuació segons l'ESCS.

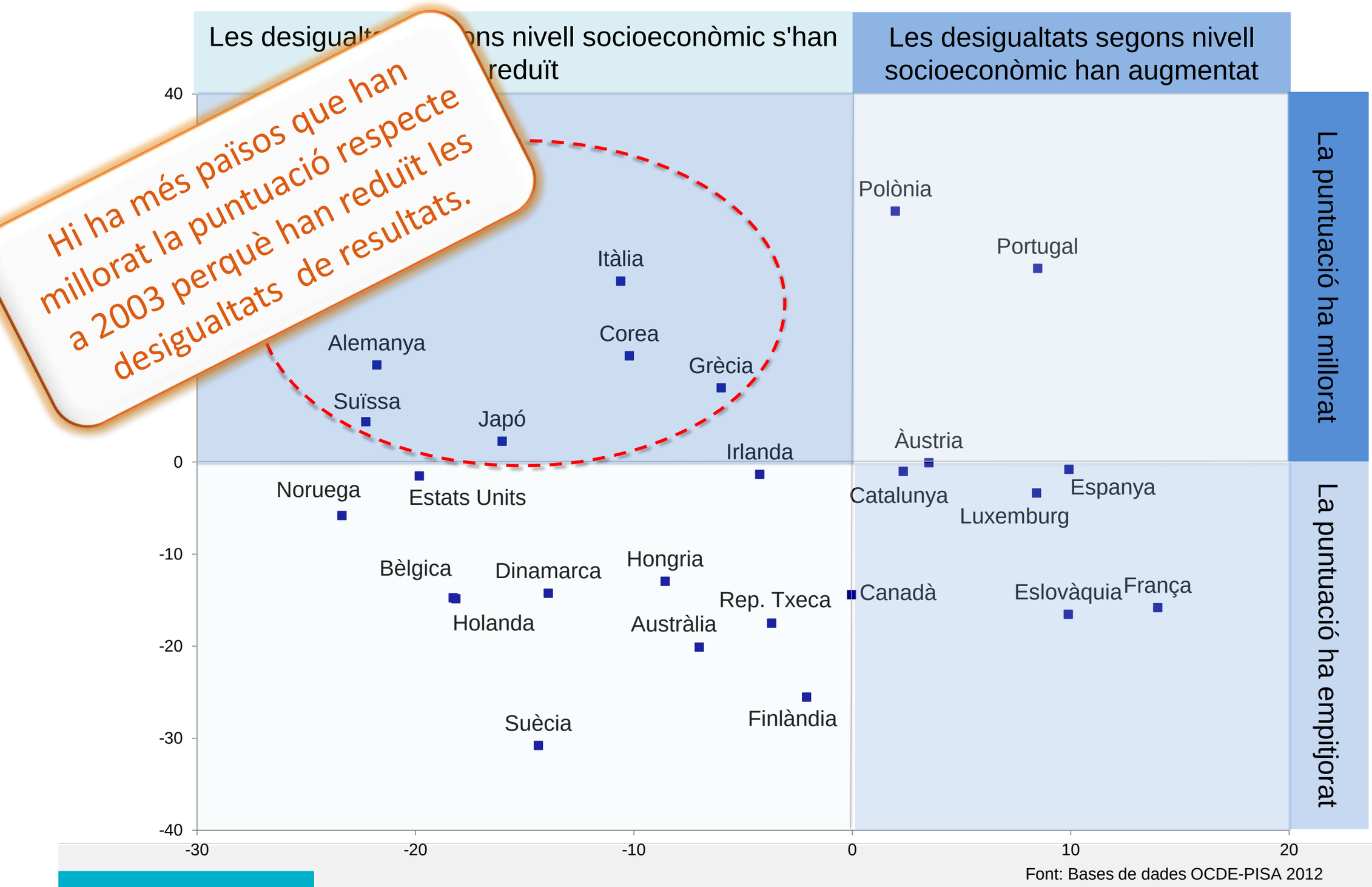

Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

Evolució de l'impacte de l'ESCS en els resultats de matemàtiques entre 2003 i 2012.

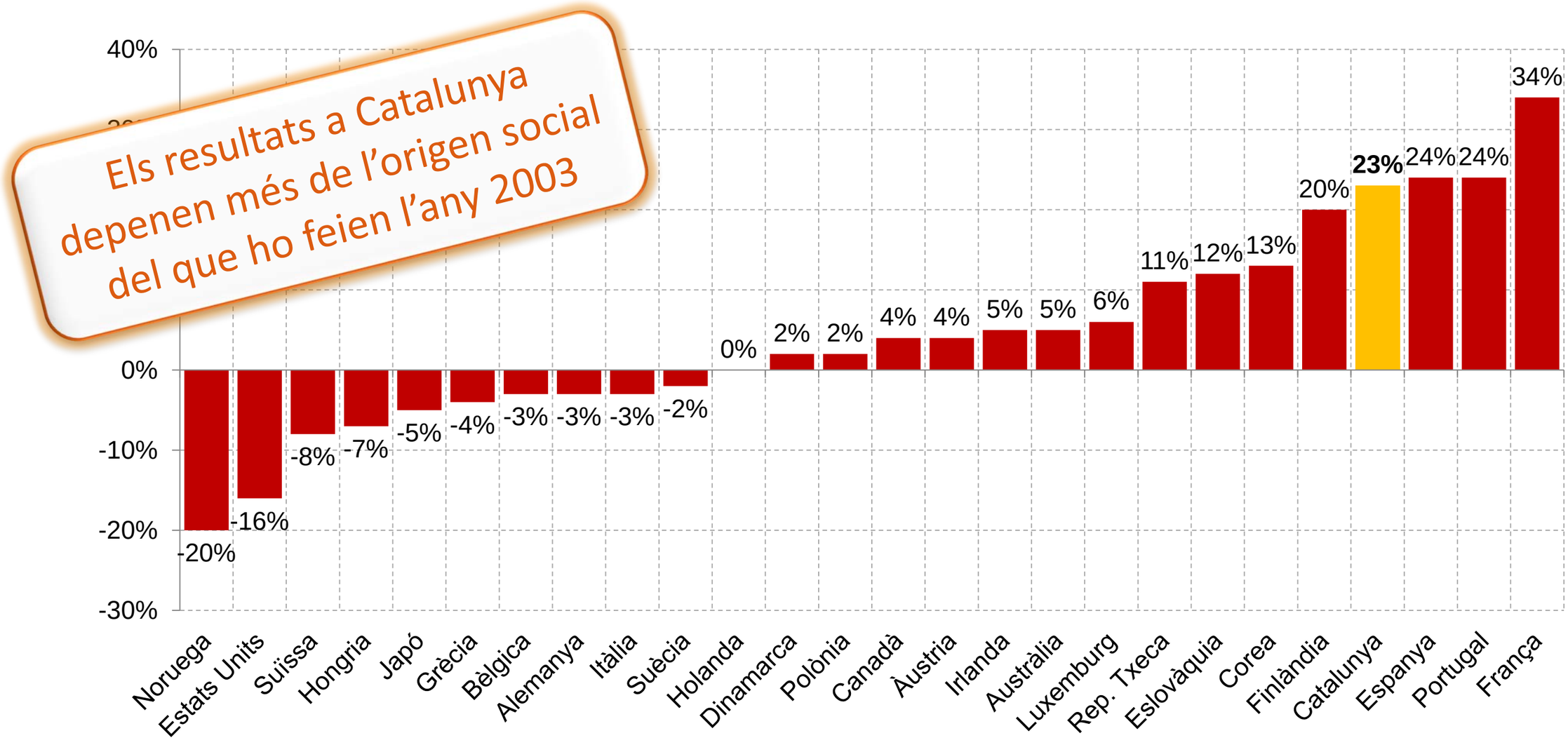

Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

Nota: L'impacte de l'ESCS es calcula a partir de la regressió de la puntuació en matemàtiques (variable depenent) respecte a l'ESCS (variable independent). L'indicador s'interpreta com la variació de la puntuació per cada increment de cada unitat d'ESCS

Percentatge d'alumnat de baix rendiment en matemàtiques. Àmbit internacional i autonòmic.

Catalunya té un 20% d'alumnat que no assoleix les competències de nivell 2 de PISA. Estem 5 punts per damunt de l'objectiu de l'agenda Europea 2020

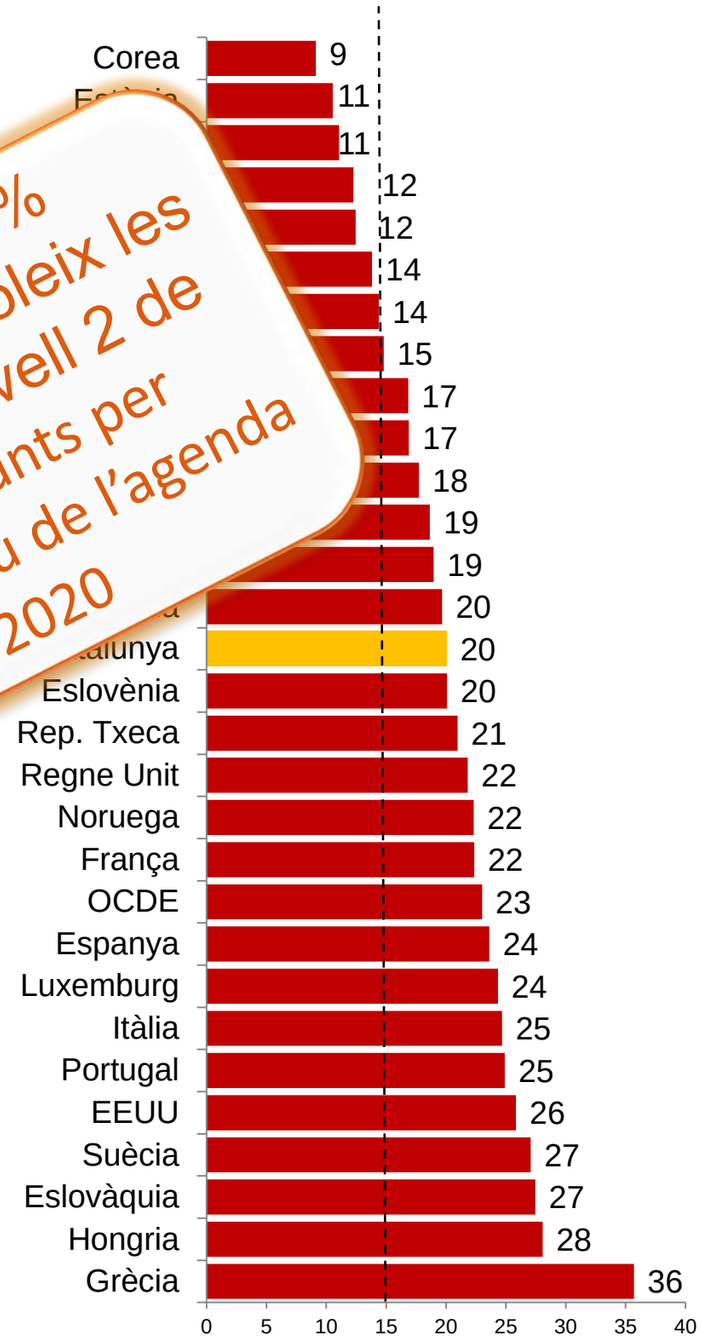

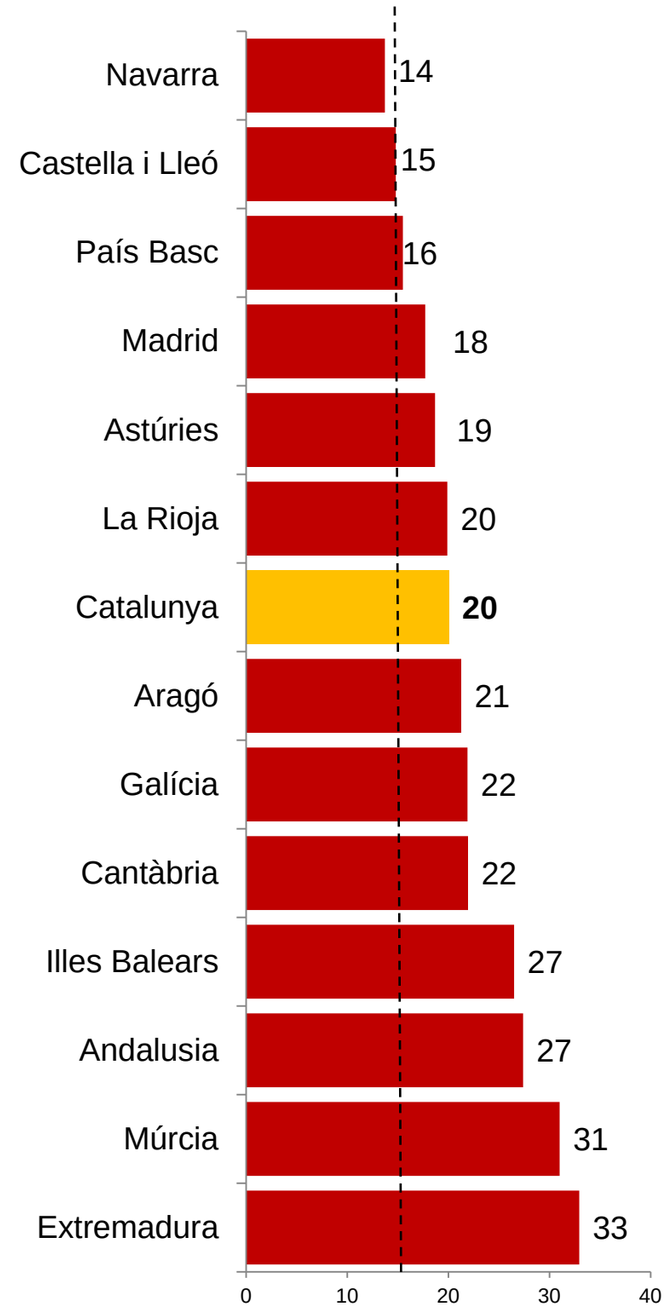

Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

Percentatge d'alumnat de baix rendiment en matemàtiques segons el seu nivell socioeconòmic a Catalunya.

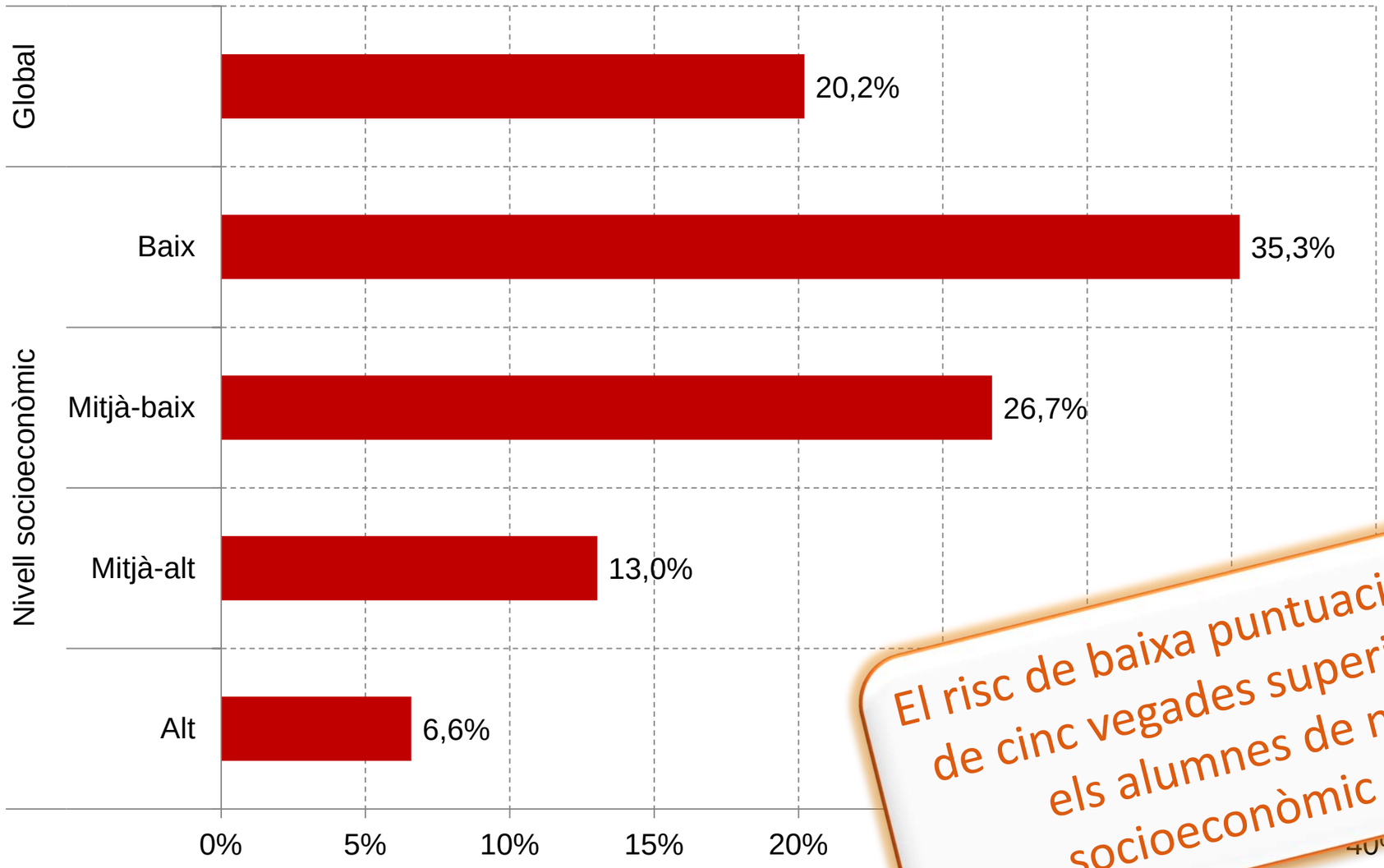

Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

El risc de baixa puntuació és més de cinc vegades superior entre els alumnes de nivell socioeconòmic baix.

Diferències de puntuació en matemàtiques segons el sexe de l'alumnat. Àmbit internacional.

Catalunya, al capdavant de les diferències de gènere en matemàtiques

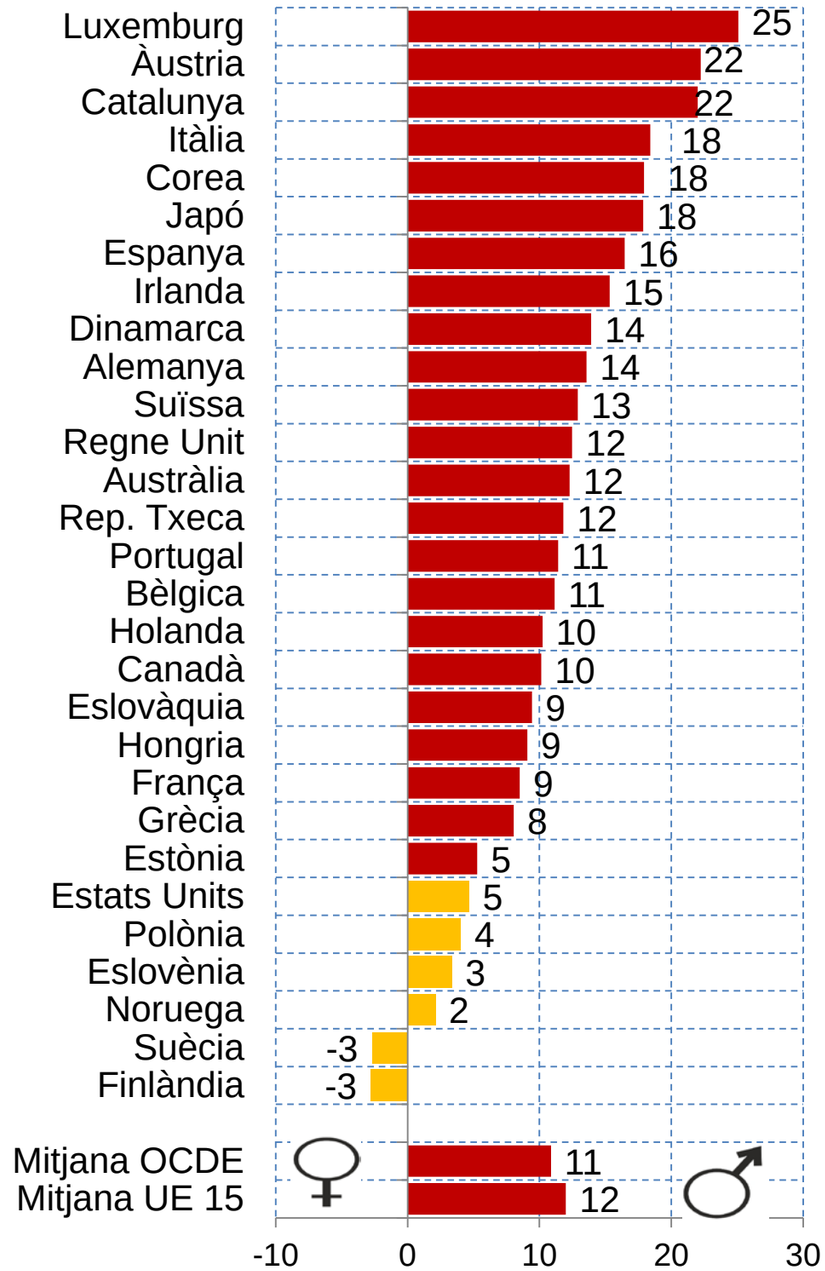

Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

Diferències de puntuació en matemàtiques entre alumnat autòcton i d'origen immigrat. Àmbit internacional.

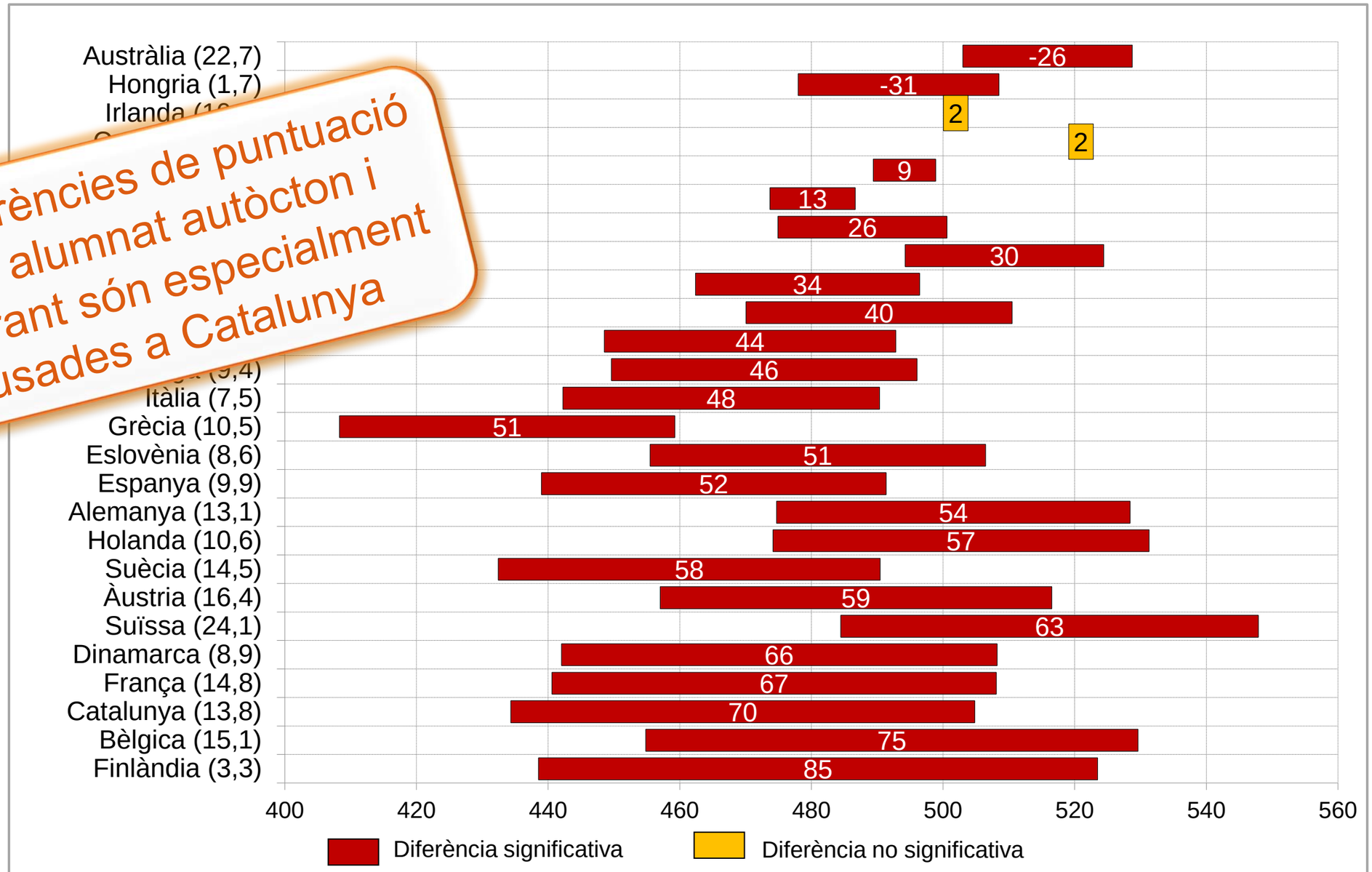

Les diferències de puntuació entre alumnat autòcton i immigrant són especialment acusades a Catalunya

Font: Base de dades OCDE-PISA 2012.
Notes. Entre parèntesi percentatge d'alumnat d'origen immigrat de cada país. Japó, Corea, Polònia i Eslovàquia no apareixen perquè l'alumnat d'origen immigrat no arriba a l'1%. Els valors negatius indiquen que la puntuació de l'alumnat autòcton és menor que la d'origen immigrat.

Diferències de puntuació en matemàtiques entre alumnat autòcton i d'origen immigrat. Àmbit autonòmic.

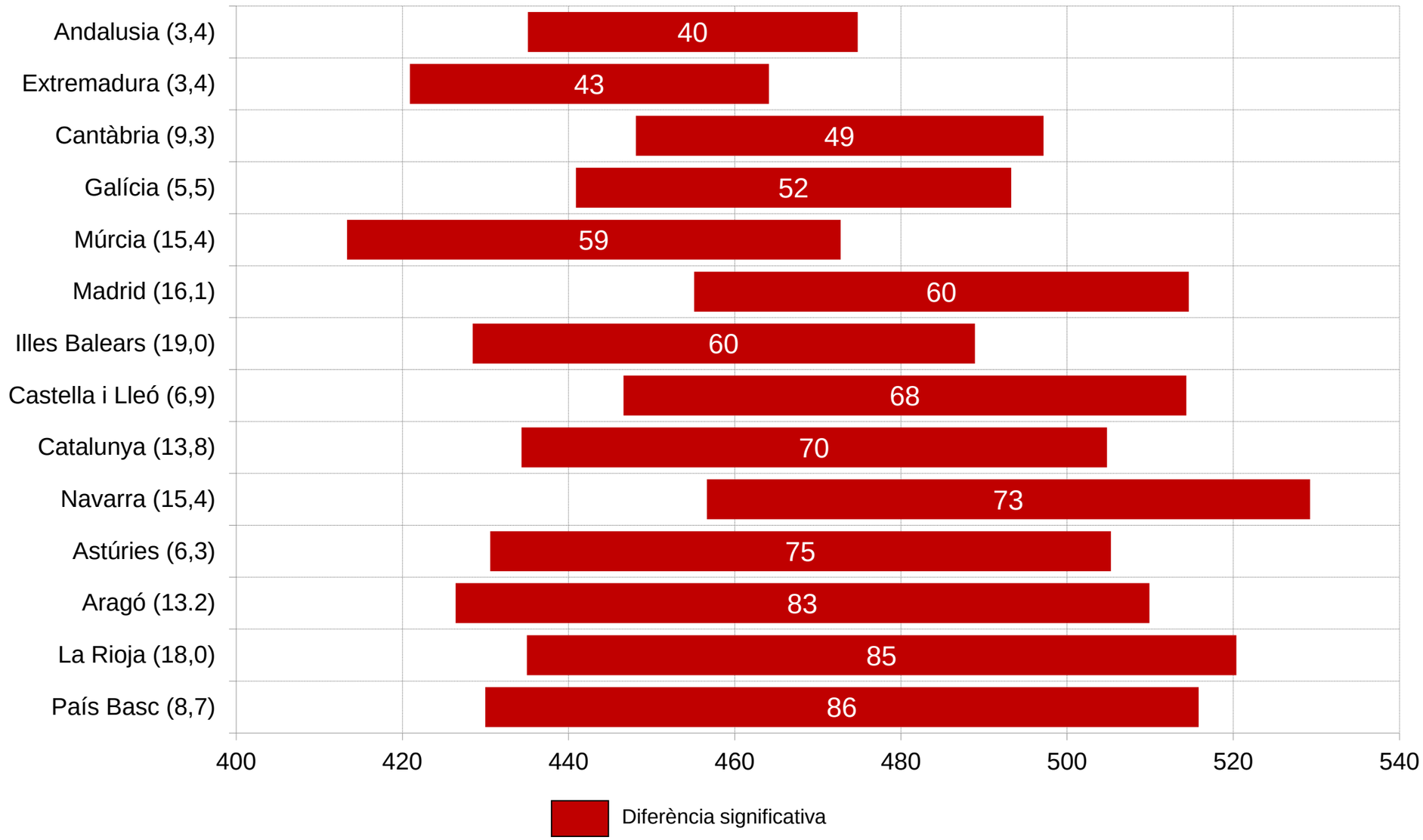

Font: Base de dades OCDE-PISA 2012.

Notes. Entre parèntesi percentatge d'alumnat d'origen immigrat de cada país. En totes les comunitats autònomes la puntuació de l'alumnat autòcton és major que la d'origen immigrat.

Diferència de puntuació en matemàtiques entre l'alumnat nadiu i l'alumnat d'origen immigrat amb detracció de l'ESCS i la llengua parlada a casa.

L'efecte "net" de la immigració

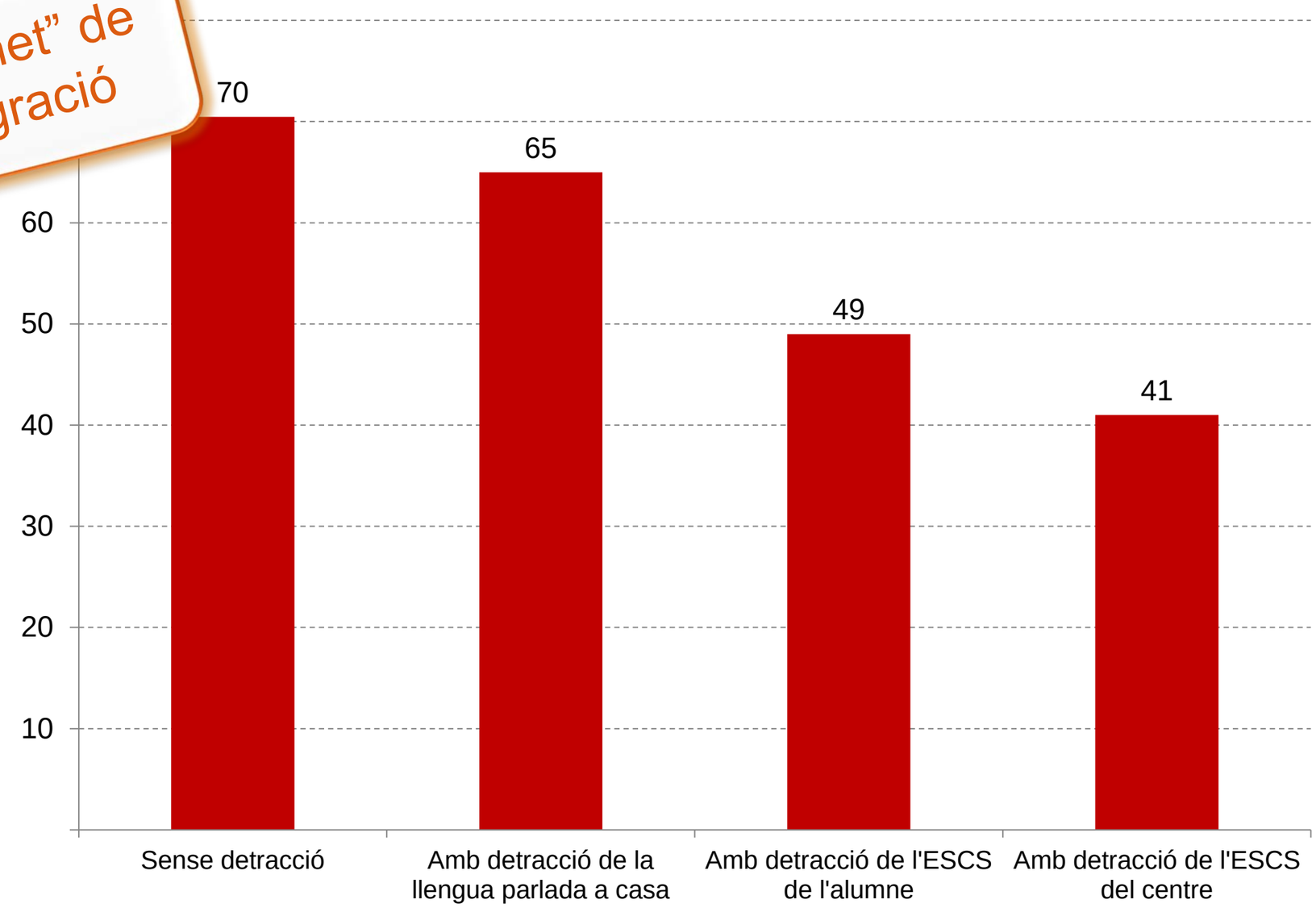

Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

QUÈ EXPLICA I QUÈ NO EXPLICA LES DIFERÈNCIES SOCIALS EN ELS RESULTATS?

El percentatge d'alumnat d'origen immigrat no explica els resultats en matemàtiques.

Les diferències de rendiment en matemàtiques de l'alumnat que estudia en centres públics i privats són inexistents si es té en compte l'origen social dels estudiants.

Assistir a un centre amb elevada concentració d'alumnat desafavorit penalitza amb una davallada de més de 30 punts a la prova de matemàtiques (equivalent a mig any d'escolaritat).

La despesa per alumne no té relació amb els resultats educatius, però sí amb el nivell de desigualtats.

Relació entre la puntuació en matemàtiques i el percentatge d'alumnat d'origen immigrat en un territori. Àmbit internacional.

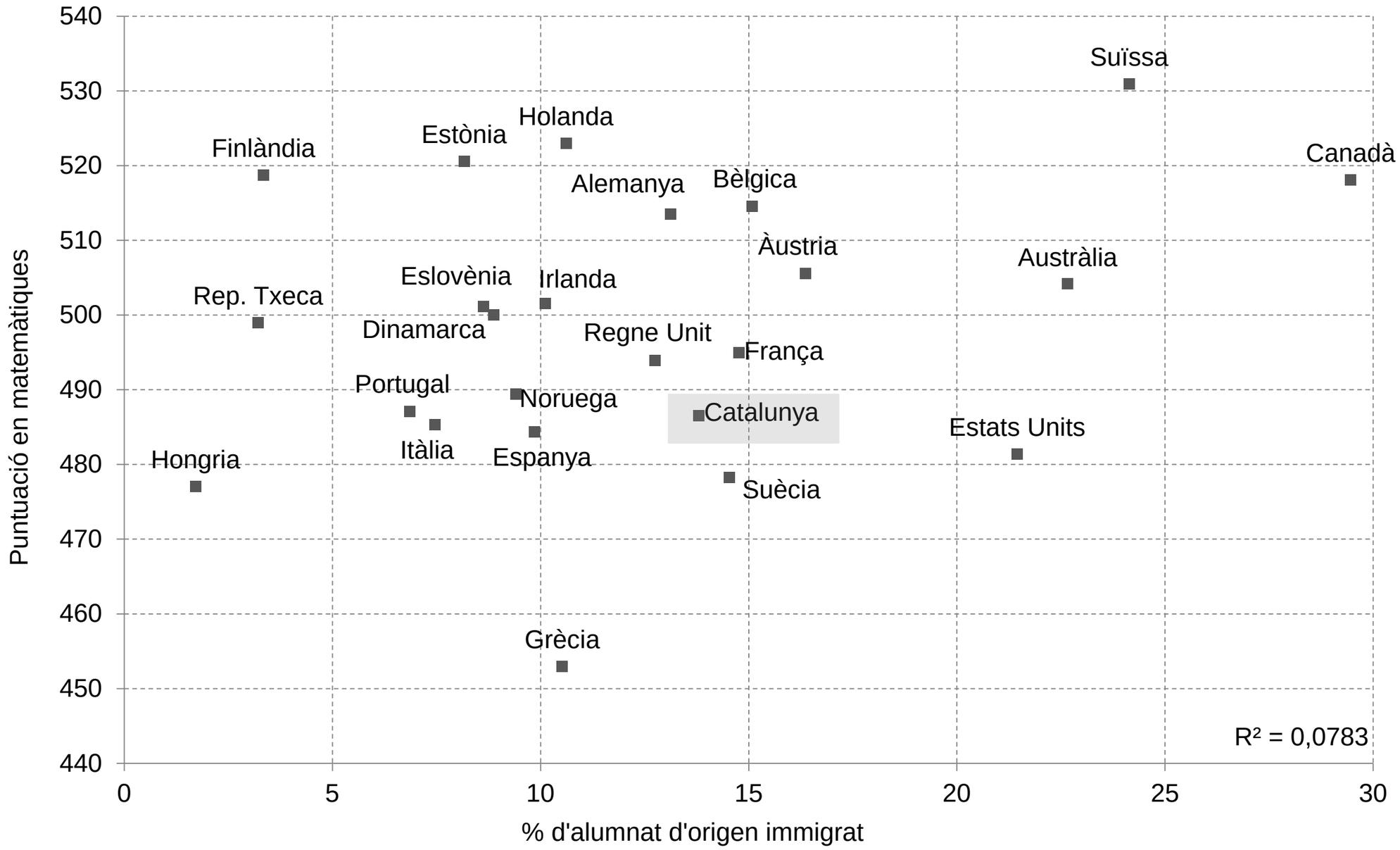

Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

Relació entre la puntuació en matemàtiques i el percentatge d'alumnat d'origen immigrat en un territori. Àmbit autonòmic.

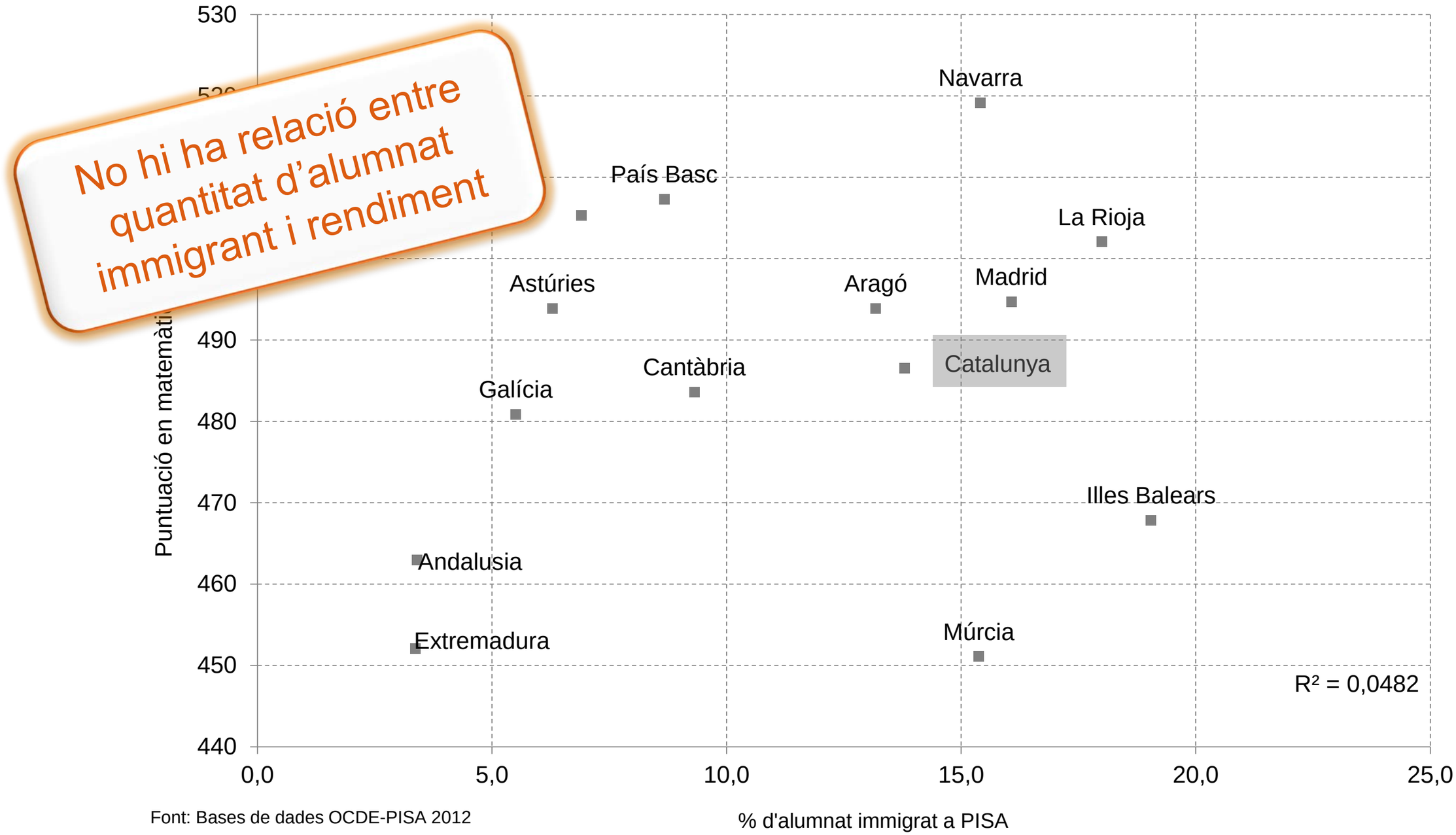

Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

Diferència de puntuació entre l'alumnat que estudia en centres públics i privats abans i després de tenir en compte l'efecte del nivell socioeconòmic.

Neutralitzat l'efecte socioeconòmic, no hi ha diferències de rendiment entre centres públics i concertats o privats.

	Diferència públic/concertat i privat	Diferència amb detracció de l'ESCS de l'alumne i del centre
Andalusia	**- 28**	-8
Aragó	**- 30**	8
Astúries	**- 32**	7
Cantàbria	-8	17
Castella i Lleó	-12	14
Catalunya	**- 42**	-16
Extremadura	**- 44**	-8
Galícia	**- 27**	-4
Illes Balears	**- 38**	-13
La Rioja	**- 25**	**12**
Madrid	**- 46**	**- 19**
Múrcia	**- 38**	-18
Navarra	**- 26**	2
País Basc	**- 31**	-9
Espanya	**- 39**	**- 10**

Font: Base de dades OCDE-PISA 2012

Nota: En negreta les diferències estadísticament significatives. Els valors negatius indiquen puntuació favorable als centres privats.

Puntuació en matemàtiques de l'alumnat no desafavorit i desafavorit per presència d'alumnat desafavorit al centre.

La segregació escolar perjudica els resultats educatius

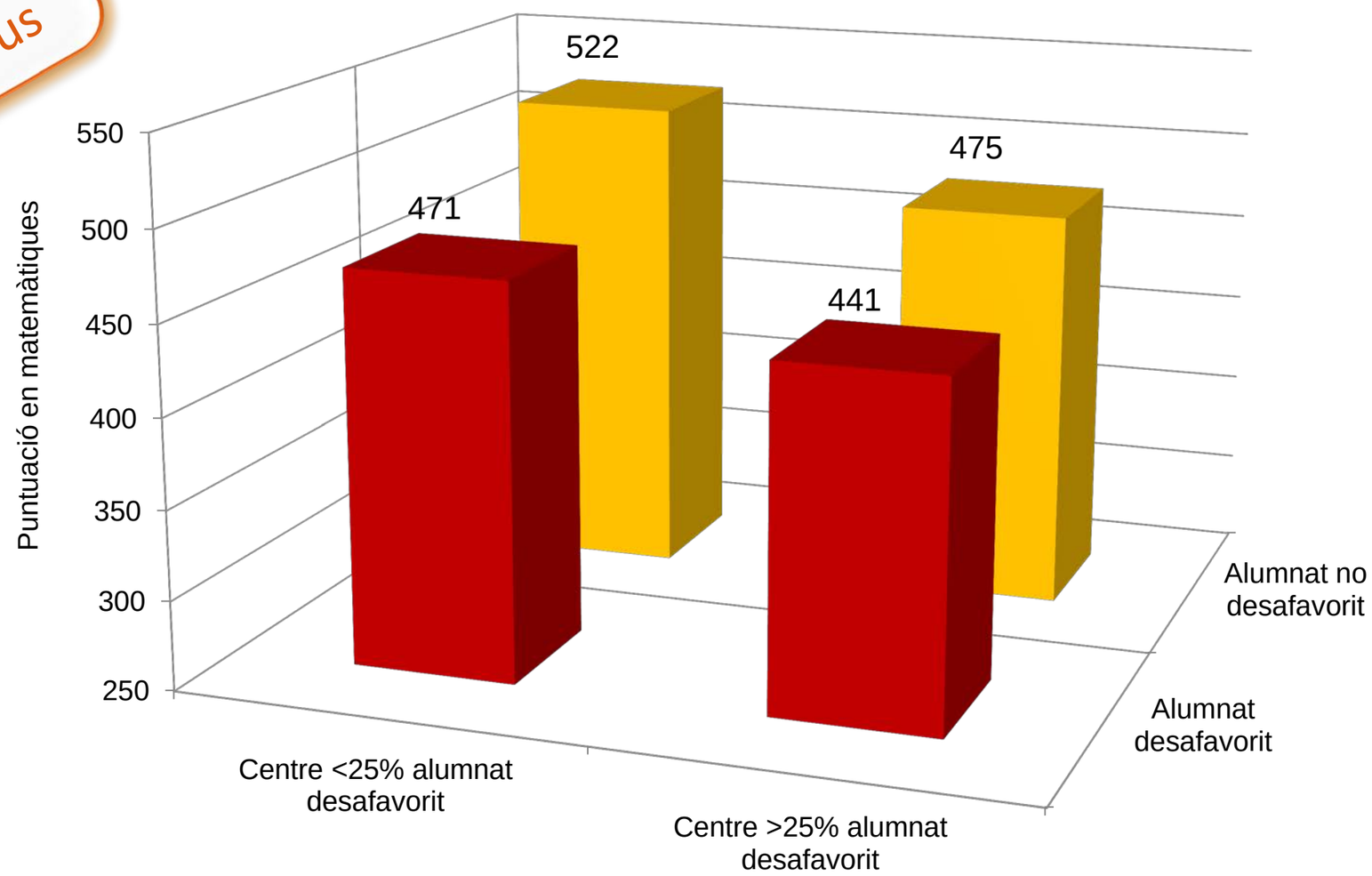

Font: Elaboració pròpia a partir de la base de Dades OCDE PISA 2012

Distribució d'alumnes segons ESCS (exclosos els d'ESCS baix) que assisteixen a centres amb alta o baixa concentració d'alumnat desafavorit.

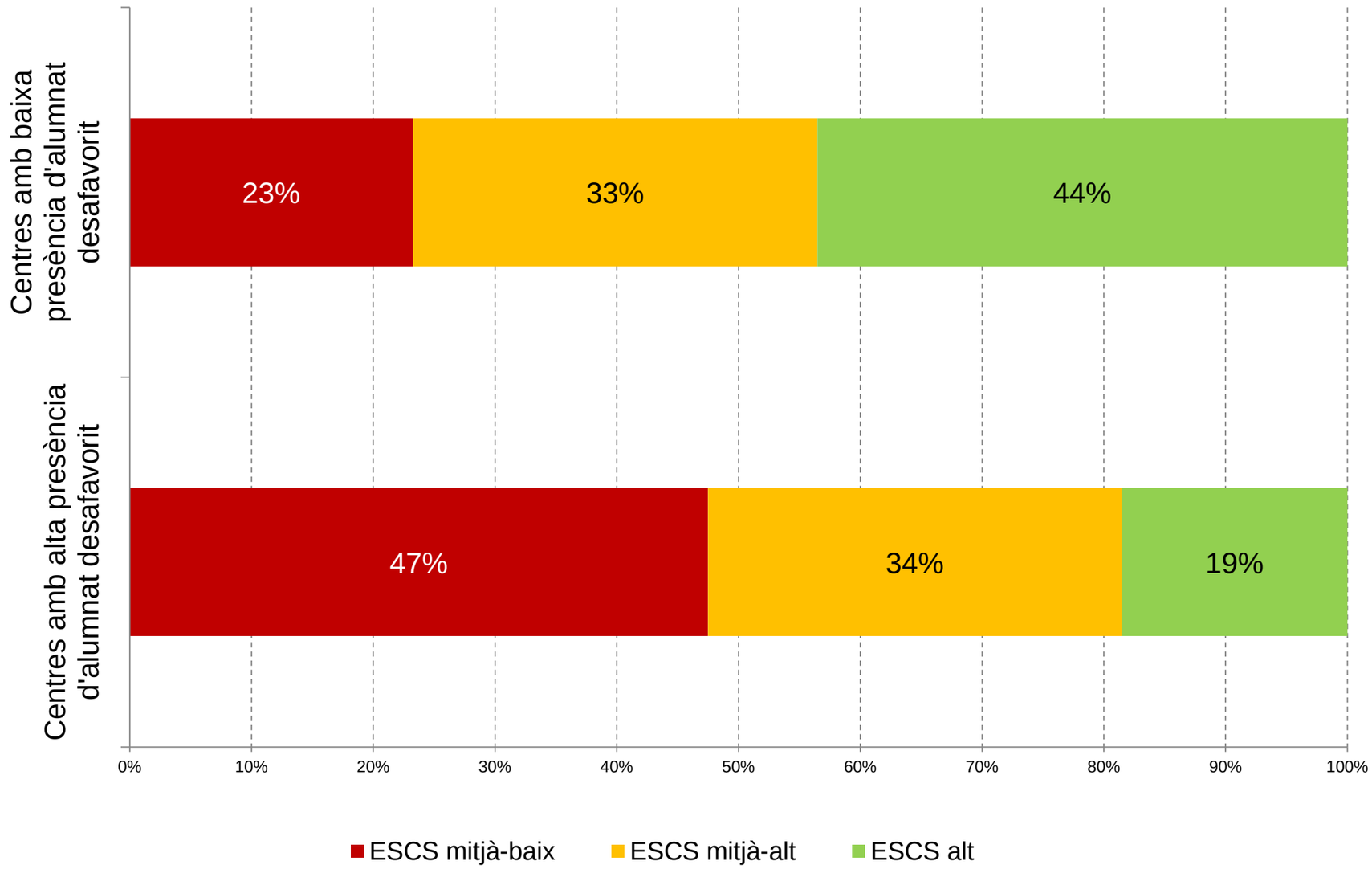

Font: Base de dades OCDE-PISA 2012.

Puntuació en matemàtiques segons Índex d'Inclusió Social. Internacional

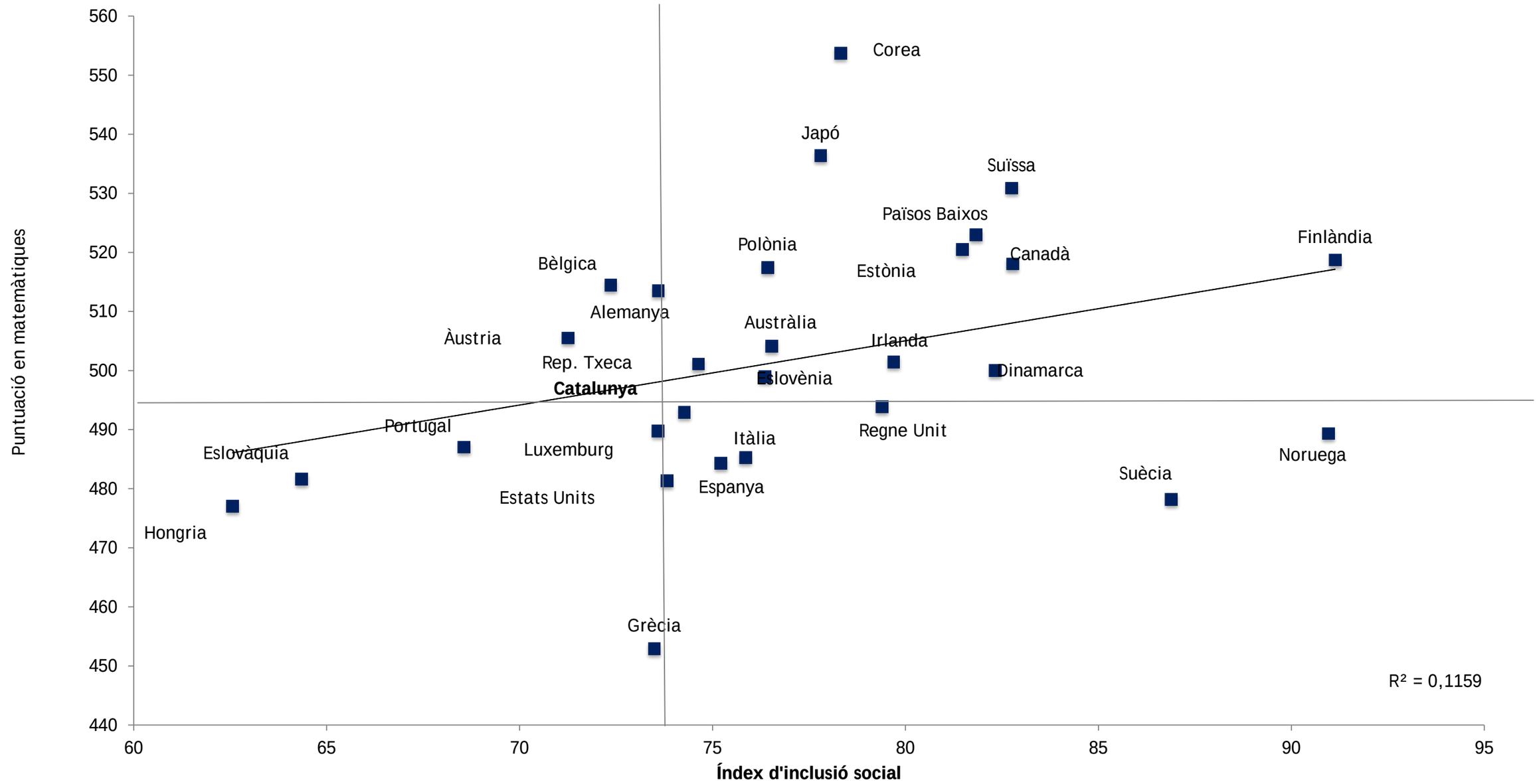

Font: Base de dades OCDE-PISA 2012

Puntuació en matemàtiques segons despesa acumulada per estudiant. Primària i secundària.

La despesa per estudiant no té relació amb el rendiment...

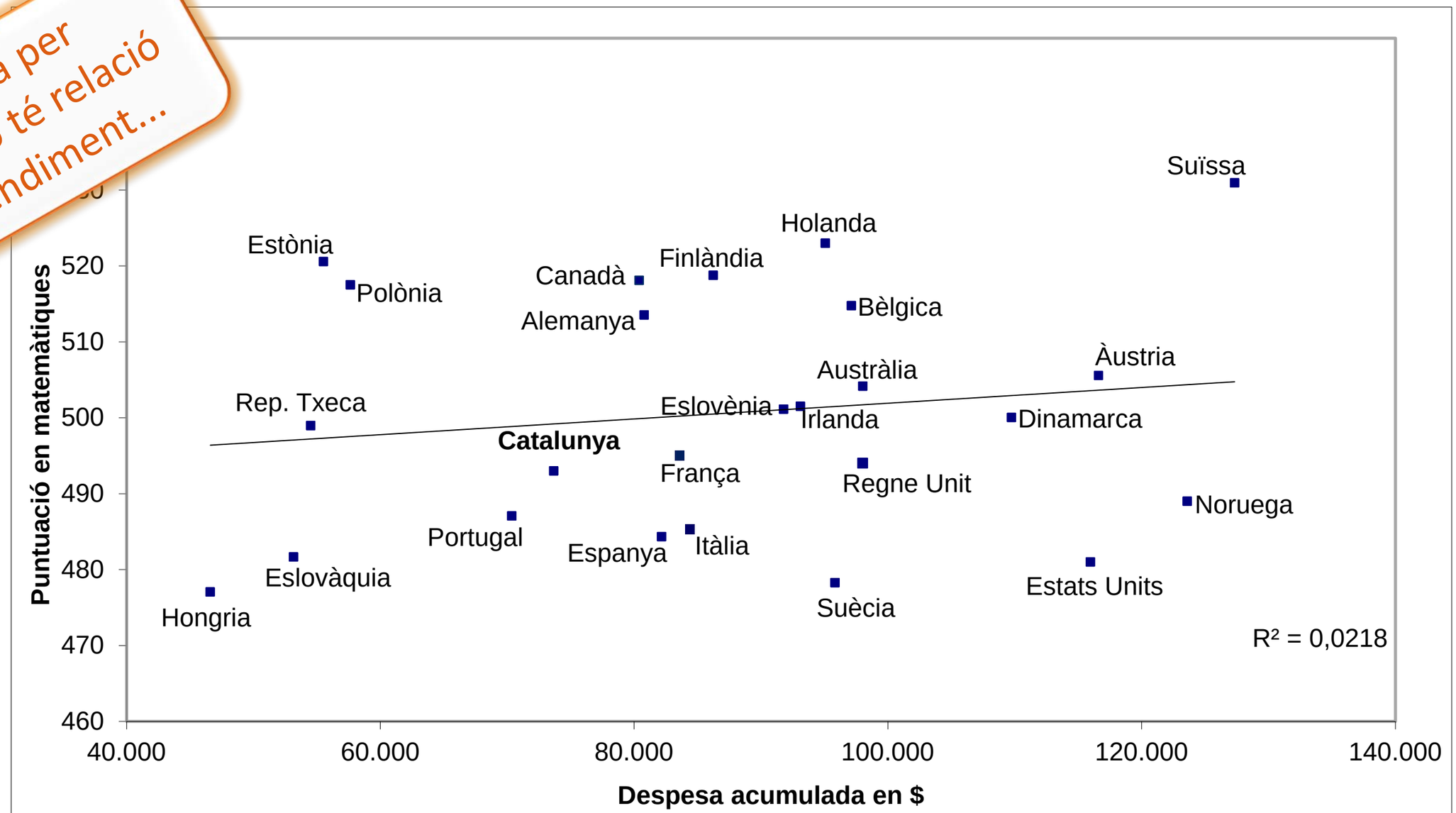

Nota. Dades no disponibles de Grècia. Luxembourg ha estat exclós perquè les seves dades distorsionen el conjunt de resultats.
Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

Puntuació en matemàtiques entre ESCS alt i baix segons despesa acumulada per estudiant. Primària i secundària.

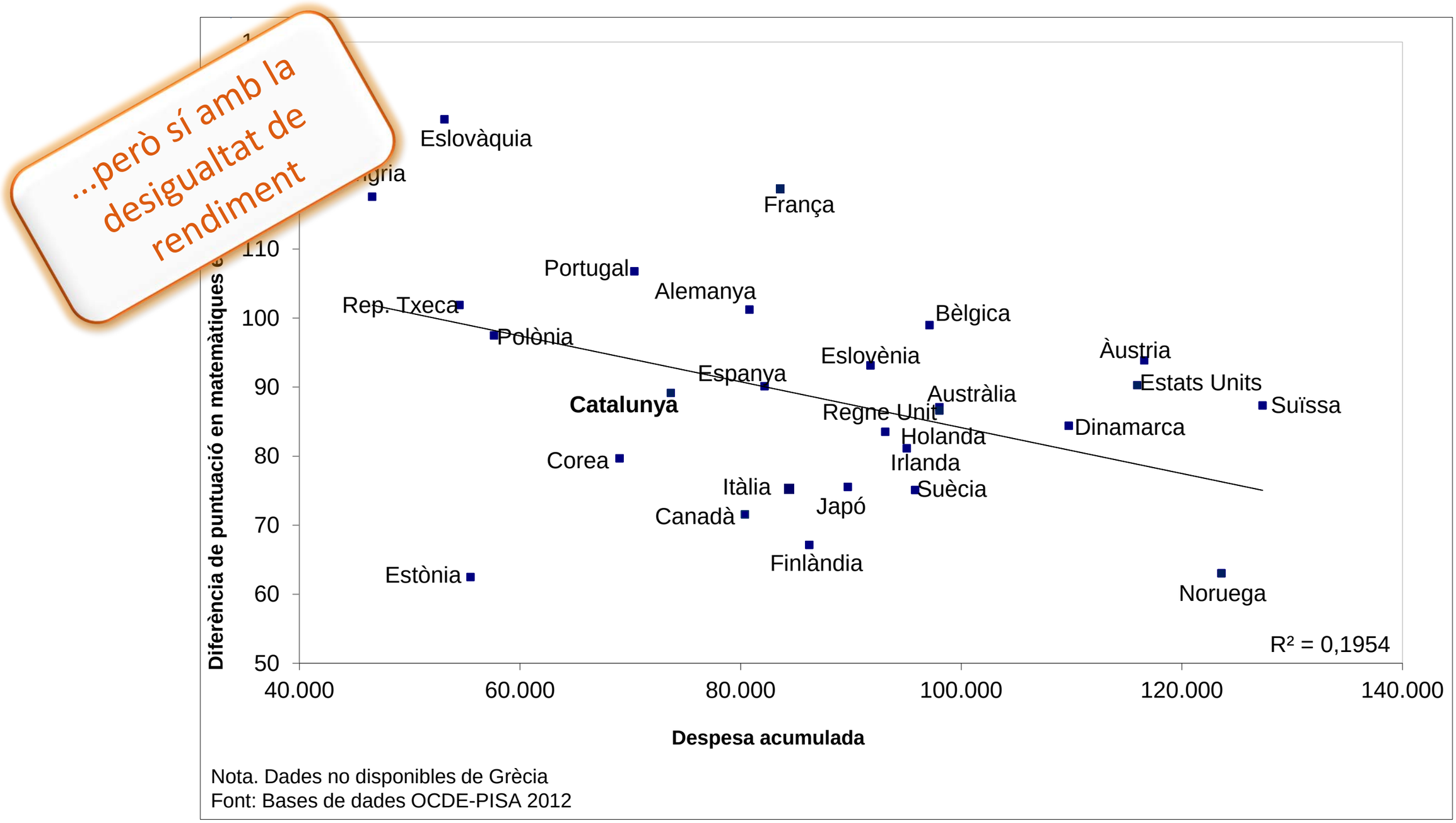

Nota. Dades no disponibles de Grècia
Font: Bases de dades OCDE-PISA 2012

En síntesi

1. L'equitat és la millor política: els països que més han millorat a PISA ho han fet gràcies a reduir les desigualtats de resultats segons l'ESCS.

2. Catalunya té un significatiu marge de millora en aquest terreny. Les desigualtats de resultats segons l'ESCS han empitjorat entre 2003 i 2012.

3. A Catalunya les diferències entre alumnat autòcton i immigrant són elevades. Hi ha un 'efecte net' derivat de la condició d'immigrant.

4. La segregació escolar segueix essent una barrera molt significativa per a la millorar de l'equitat i dels resultats educatius.

5. Les diferències de gènere són especialment acusades en matemàtiques.

6. La despesa educativa té relació amb la desigualtat de rendiment.

PROPOSTES

1. Elaborar un pla per a l'equitat educativa, amb accions específiques per a millorar l'escolarització de l'alumnat més desafavorit.

2. Implementar polítiques de finançament dels centres educatius que tinguin en compte la població escolar que atenen.

3. Adreçar els fenòmens de desigualtat estructural com la segregació escolar.

4. Potenciar la coeducació en els centres de secundària i reforçar els àmbits científics en les noies.

5. Mantenir i millorar els plans específics de suport a l'alumnat d'origen immigrant.

6. Fomentar la recol·lecció de dades sobre desigualtats educatives, així com la recerca i l'avaluació.

GRÀCIES PER LA VOSTRA ATENCIÓ